

ทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในการวิจัย

ทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ เรื่องของระบบเสียงหนักเบา คำที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวคือคำว่า เสียงหนัก (Accent) และการลงเสียงหนัก (Stress) รวมทั้งลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ (Phonetic Correlates) ของพยางค์ที่ลงเสียงหนักหรือไม่ลงเสียงหนัก เรื่องของการศึกษาเปรียบเทียบต่าง ๆ (Contrastive Analysis) การวิเคราะห์ข้อผิดพลาด (Error Analysis) และการศึกษาอันตรกภาษา (Interlanguage Study)

2.1 ระบบเสียงหนักเบา (Accentual System)

ในการศึกษาเรื่องของระบบเสียงหนักเบา นั้นมีคำอยู่สองคำที่ใช้แทนที่กันตลอดเวลา คือ คำว่าเสียงหนัก (Accent) และการลงเสียงหนัก (Stress) อะเบอร์ครอมบี (Abercrombie 1976) มีความเห็นว่า เนื่องจากคำทั้งสองมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างมากจนเป็นเหตุให้นักภาษาศาสตร์หลาย ๆ ท่านใช้คำทั้งสองแทนกันหรือใช้ในความหมายเดียวกัน แม้กระทั่งในพจนานุกรมการออกเสียงภาษาอังกฤษเอง สิ่งที่เรียกว่า เครื่องหมายกำหนดพยางค์ที่ลงเสียงหนักที่จริงแล้วก็คือ เครื่องหมายกำหนดพยางค์หนัก ด้วยเหตุที่คำทั้งสองนี้อาจจะก่อให้เกิดปัญหาในการศึกษาเกี่ยวกับระบบเสียงหนักเบา อะเบอร์ครอมบี จึงมีความเห็นว่าน่าจะแยกเรื่องทั้งสองออกจากกันให้ชัดเจน ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าว ดังจะได้อภิปรายต่อไป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ยึดแนวความคิดเห็นดังกล่าว รวมทั้งจะใช้นิยามของคำทั้งสองตามที่อะเบอร์ครอมบี (1976) ได้ให้ไว้ ก่อนที่ผู้เขียนจะให้เหตุผลแสดงความจำเป็นในทางทฤษฎีการที่จะแยกคำว่าพยางค์หนักและการลงเสียงหนักออกจากกันนั้น เราจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับความเห็นของอะเบอร์ครอมบี (1976) เกี่ยวกับคำทั้งสองว่าหมายถึงอะไร มีความแตกต่างกันอย่างไร และคล้ายคลึงกันอย่างไร

2.1.1 เสียงหนัก (Accent) และพยางค์หนัก พยางค์เบา (Accented and Unaccented Syllables)

อะเบอร์ครอมบี (1976) ได้กล่าวถึงเรื่องของเสียงหนักไว้ว่า เรื่องของเสียงหนักจะเป็นเรื่องที่สำคัญขอบเขตอยู่ในระดับคำเท่านั้น เสียงหนักเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของพยางค์ซึ่งไม่เกี่ยวกับเรื่องของการรับฟัง (Auditory) หรือลักษณะทางสรีรศาสตร์ของพยางค์นั้น ๆ เมื่อเรากล่าวว่าพยางค์ใดเป็นพยางค์หนัก เราหมายถึงศักยภาพ (Potentiality) ของพยางค์นั้นที่จะปรากฏเป็นพยางค์ที่ลงเสียงหนัก (Stressed Syllable) ในการพูดโดยปกติทั่ว ๆ ไป อย่างไรก็ตามพยางค์หนักไม่จำเป็นต้องปรากฏเป็นพยางค์ที่ลงเสียงหนักเสมอไป เมื่อพยางค์หนักปรากฏเป็นพยางค์ที่ลงเสียงหนัก พยางค์นี้จะมีลักษณะร่วมทางสรีรศาสตร์ต่าง ๆ ที่ปรากฏให้รับรู้ได้คือความดัง ระดับเสียงสูงต่ำ ความยาวของพยางค์ และคุณสมบัติของการเปล่งเสียงสระและพยัญชนะผสมกัน

จากนิยามดังกล่าวข้างต้นจะพบว่า การกำหนดว่าพยางค์ใดเป็นพยางค์หนักหรือเบา เป็นเพียงการกล่าวถึงศักยภาพของพยางค์เท่านั้น ดังนั้นในการพูดคุยกแบบปกติพยางค์หนักบางพยางค์อาจจะไม่ได้รับการลงเสียงหนักก็ได้ ขณะเดียวกันถ้าผู้พูดต้องการเน้นข้อความ พยางค์เบา ก็อาจปรากฏเป็นพยางค์ที่ลงเสียงหนักก็ได้ ดังตัวอย่างจากผลการศึกษาของลูตาพร ลักซ์เซียนาวัน (1983) ในคำว่า "กิริยา" ซึ่งมีพยางค์ที่หนึ่งและที่สามเป็นพยางค์หนัก แต่ในการพูดแบบปกติพยางค์ที่สามหรือพยางค์ท้ายเท่านั้นที่จะปรากฏเป็นพยางค์ที่ลงเสียงหนัก หรือคำว่า "เขา" ซึ่งเป็นคำไวยากรณ์ และเป็นคำพยางค์เบาอาจได้รับการลงเสียงหนักก็ได้ถ้าผู้พูดต้องการจะเน้นข้อความ ดังเช่นตัวอย่างที่แสดงไว้

ประโยค	เขา	บอก	ว่า	เขา	เข้า	ใจ
รูปแบบการลงเสียงหนักเบาในการพูดแบบปกติ	ˈ	ˌ	ˈ	ˌ	ˈ	ˌ
ในการพูดคุยกเพื่อจะย้ำคำว่า "เขา"	ˌ	ˌ	ˈ	ˌ	ˈ	ˌ
ก็จะมีรูปแบบการลงเสียงหนัก	ˌ	ˌ	ˈ	ˌ	ˈ	ˌ

2.1.2 การลงเสียงหนัก (Stress)

เรื่องของเสียงหนักหรือไม่ลงเสียงหนักนั้นเป็นลักษณะการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ที่ใช้ในการออกเสียงเมื่อเราเปล่งเสียงพยางค์ต่างๆ ดังที่โจนส์ (1956 : 141)

ได้กล่าวไว้ว่า ".....การลงเสียงหนักก็คือการเปล่งเสียงด้วยแรงดันลมที่มากขึ้นอันเกิดจากการทำงานของกระบังลมและกล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้อง พยางค์ที่ถูกเปล่งเสียงด้วยแรงดันลมที่มากกว่าพยางค์อื่น ๆ ที่อยู่ใกล้ ๆ กันจะถือว่าพยางค์นั้นเป็นพยางค์ที่ลงเสียงหนัก....." ความคิดเห็นดังกล่าวก็คล้ายกันกับความคิดเห็นของอะเบอร์ครอมบี (1976: 51-52) ที่กล่าวไว้ว่า

การลงเสียงหนักควรจะจำกัดอยู่ในขอบเขตของสัทศาสตร์ทั่วไปเท่านั้น.. คำว่าการลงเสียงหนักนั้นจะไม่รวมลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดพร้อมกับการลงเสียงหนัก และไม่รวมถึงสิ่งที่จะเป็นเครื่องหมายบ่งชี้ให้กับผู้ฟังด้วยว่าพยางค์นั้น ๆ เป็นพยางค์ที่ลงเสียงหนัก เรื่องของการลงเสียงหนักจะเป็นเรื่องของสรีรศาสตร์ คือเป็น เรื่องของแรงดันลมที่ใช้ในการออกเสียง (Air Stream Mechanism) แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้นไม่ใช่เรื่องของสรีรศาสตร์ของการเปล่งเสียงสระและพยัญชนะ หรือเรื่องของโสตสัทศาสตร์ (Auditory) ทั้งนี้ก็เพราะว่าลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ที่จะเป็นเครื่องชี้บ่งว่าพยางค์ใดเป็นพยางค์ที่ลงเสียงหนักนั้นจะมีลักษณะเฉพาะในแต่ละภาษา นอกจากนี้ เรื่องของความดังที่จะใช้เป็นเครื่องชี้บ่งดังกล่าวก็ไม่อาจใช้ได้เสมอไป เพราะบางครั้งพยางค์ที่ลงเสียงหนักอาจจะเป็นพยางค์เจ็บบก็ได้...

ความคิดเห็นของอะเบอร์ครอมบีที่ว่า เรื่องของการลงเสียงหนักควรจะเป็นเรื่องแรงดันลมที่ใช้ในการเปล่งเสียงแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น สิ่งไม่ควรจะนำเรื่องของกลสัทศาสตร์หรือโสตสัทศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ยังมีข้อโต้แย้งกันอยู่มาก ดังจะนำมาอธิบายต่อไป

จากข้อคิดเห็นของอะเบอร์ครอมบี (1976) ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เสียงหนักและการลงเสียงหนักมีข้อแตกต่างกันอย่างชัดเจนดังต่อไปนี้

ก. เรื่องของเสียงหนักและเสียงเบาหรือพยางค์หนักพยางค์เบา เป็นเรื่องนามธรรม ขณะที่เรื่องของการลงเสียงหนักและไม่ลงเสียงหนักเป็นเรื่องรูปธรรม กล่าวคือ ความหนักเบาของพยางค์จะเป็นเพียงศักยภาพของพยางค์เท่านั้น ไม่ใช่ลักษณะที่ปรากฏจริง เมื่อปรากฏให้เห็นจริงแล้วก็จะเป็นเรื่องของการลงเสียงหนัก กล่าวอีกนัยหนึ่ง เรื่องของพยางค์หนักเบาจะเป็นความรู้ทางภาษาของผู้พูดที่จะทราบว่าพยางค์ใดเป็นพยางค์หนัก พยางค์ใดเป็นพยางค์เบา ในขณะที่การลงเสียงหนักจะเป็นพฤติกรรมทางภาษาของผู้พูดที่จะเปล่งเสียงพยางค์ด้วยลักษณะหนักหรือเบาต่างกัน

ข. นอกจากจะมีพยางค์หนักพยางค์เบาแล้ว ศักยภาพในภาวะเป็นพยางค์หนักก็ยังมีระดับที่ต่างกันอีกด้วยกล่าวคือจะมีพยางค์หนักเป็นเอก (Primary Accented Syllables) พยางค์หนักเป็นโท (Secondary Accented Syllables) พยางค์หนักเป็นตรี (Tertiary Accented Syllables) ทั้งนี้จำนวนของพยางค์หนักจะขึ้นกับจำนวนพยางค์ในคำคำนั้นในทางตรงกันข้ามการลง

เสียงหนักจะไม่มีระดับ จะมีก็แต่พยางค์ที่ลงเสียงหนัก (Stressed Syllables) และพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก (Unstressed Syllables) เท่านั้น

ค. เรื่องของการลงเสียงหนักจะเป็นเรื่องของสัทศาสตร์ทั่วไป (General Phonetics) แต่เรื่องของพยางค์หนักเขาจะเป็นเรื่องของสัทวิทยา (Phonology) ซึ่งอะเบอร์ครอมบี (1976) เห็นว่าควรจะแยกออกจากกันอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามความคิดเห็นดังกล่าวยังมีความขัดแย้งกันอยู่บ้าง เพราะตามความเป็นจริงแม้เรื่องทั้งสองจะเป็นคนละเรื่องกัน แต่ก็มีความสัมพันธ์กันมาก พยางค์ที่เป็นพยางค์หนักมีโอกาสที่จะปรากฏเป็นพยางค์ที่ลงเสียงหนักได้มากกว่าพยางค์เบาดังที่ ลูดาพร สักขนิยานาริน (1983 : 74) ได้กล่าวไว้ว่า

..... เรื่องทั้งสองแม้จะแยกจากกันแต่ก็มีความสัมพันธ์กัน ความคิดที่ว่า เรื่องของการลงเสียงหนักหรือไม่ลงเสียงหนักไม่มีบทบาทต่อการวิเคราะห์เสียงทางสัทวิทยานั้น ตามความเป็นจริงแล้วหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เพราะการลงเสียงหนักจะเป็นลักษณะที่ปรากฏให้เห็นจริงของพยางค์หนักไม่ว่าพยางค์หนักดังกล่าวจะอยู่ในคำที่ปรากฏโดยลำพังหรือเกิดร่วมกับคำอื่น ๆ เป็นคำพูด

2.1.3 ลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ของการลงเสียงหนัก

ในการศึกษาว่าพยางค์ใดในคำได้รับการลงเสียงหนักนั้นผู้ฟังจะต้องอาศัยลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ของพยางค์เพื่อช่วยในการตัดสินว่าพยางค์ใดได้รับการลงเสียงหนัก อย่างไรก็ตามก่อนที่ จะกล่าวถึงลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ของพยางค์ที่ลงเสียงหนัก จำเป็นจะต้องกล่าวถึงพื้นฐานของการเกิดพยางค์ก่อน เพราะสิ่งนี้จะมีผลอย่างมากต่อลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ของพยางค์ที่ลงเสียงหนัก

อะเบอร์ครอมบี (1971 : 16-17) ได้กล่าวถึงเรื่องของพื้นฐานในการเกิดพยางค์ว่า

..... การพูดขึ้นอยู่กับการหายใจ เสียงที่เปล่งออกมาต้องอาศัยลมที่เคลื่อนที่มาจากปอดลมที่ใช้ในการเปล่งเสียงดังกล่าวไม่ได้เคลื่อนที่ออกมาตลอดเวลาแต่จะออกมาเป็นช่วง ๆ การเปลี่ยนแปลงของแรงดันลมเกิดจากการคลายตัวและหดตัวของกล้ามเนื้อระบบหายใจ และการหดตัวของกล้ามเนื้อระหว่างซี่โครง การหดตัวของกล้ามเนื้อดังกล่าวเพื่อให้เกิดแรงดันลมเป็นช่วง ๆ นี้ เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Chest Pulse แรงดันลมที่ออกมาแต่ละครั้ง จะก่อให้เกิดพยางค์หนึ่งพยางค์ อย่างไรก็ตามการหดตัวของกล้ามเนื้อดังกล่าวในแต่ละครั้งจะไม่เท่ากัน บางครั้งจะมีการหดตัวที่แรงกว่าเป็นผลให้แรงดันลมมากขึ้น ลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดแรงดันลมที่เน้นหนัก (Stressed Pulse)... ผลจากแรงดันลมที่เน้นหนักนี้เองที่เป็นต้นกำเนิดของพยางค์ที่ลงเสียงหนัก.....

มัลล์เบอร์ก (Malmberg 1963 : 82) มีความเห็นว่า ความต่างระหว่าง แรงดันลมที่ใช้ในการออกเสียงระหว่างพยางค์ที่ลง เสียงหนักกับพยางค์ที่ไม่ลง เสียงหนักในแต่ละ ภาษายังต่างกันอีกด้วย ท่านพบว่าในภาษาฝรั่งเศส คำนั้นมีความแตกต่างกันน้อยมากในเรื่องของ แรงดันลมที่ใช้ในการออกเสียงพยางค์ที่ลง เสียงหนักเมื่อเทียบกับพยางค์ที่ไม่ลง เสียงหนัก ใน ขณะที่ภาษาในตระกูลเยอรมันจะมีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดระหว่างแรงดันลมที่ใช้ในการเปล่ง เสียงพยางค์ที่ลง เสียงหนักกับพยางค์ที่ไม่ลง เสียงหนัก

บรอสนาฮานและมัลล์เบอร์ก (Brosnahan and Malmberg 1970 : 155-156) ได้กล่าวถึงผลจากการที่พยางค์ที่ลง เสียงหนักถูกเปล่ง เสียงด้วยแรงดันลมที่เพิ่มขึ้นไว้ว่า

.....พยางค์ที่ลง เสียงหนักจะมีความยาวเพิ่มขึ้น ระดับเสียงสูงขึ้นและเสียงที่รับฟังได้ก็ ดังมากขึ้นด้วย สำหรับในภาษาอังกฤษพยางค์ดังกล่าวมักจะมีการเปลี่ยนแปลงของระดับ เสียงสูงต่ำอย่างรวดเร็วในขณะที่พยางค์ที่ไม่ลง เสียงหนักจะมีการเปลี่ยนแปลงของระดับ เสียงอย่างช้า ๆ นอกจากนั้นคุณลักษณะของเสียงสระในภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมัน ภาษาลัตวีหรือรัสเซียก็จะเป็นเครื่องช่วยบ่งชี้ด้วยว่า พยางค์ใดเป็นพยางค์ที่ลง เสียงหนัก ผลจากการศึกษาของฟราย (Fry 1958) ได้แสดงให้เห็นว่า สิ่งที่จะช่วยบอกให้ทราบว่า พยางค์ใดเป็นพยางค์ที่ลง เสียงหนักในภาษาอังกฤษจะได้แก่ความดัง ระดับเสียงสูงต่ำ ความยาว และคุณลักษณะของเสียงสระ.....

สำหรับในภาษาไทยนั้น ส้าอานต์ หิรัญบุรณะ (1971 : 25) ได้กล่าวถึงลักษณะร่วม ของสัทศาสตร์ของพยางค์ที่ลง เสียงหนักไว้ว่า "พยางค์ที่ลง เสียงหนักโดยปกติจะเปล่งด้วยความ ดังที่มากขึ้นและเสียงที่ยาวขึ้น แต่บางครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงที่เป็นเครื่อง ช่วยบอกกว่าพยางค์ใดเป็นพยางค์ที่ไม่ลง เสียงหนัก ความดังและความยาวอาจจะเป็นเครื่องช่วย บอกที่เข้าซ้อน "

นอกจากนั้นผลจากการศึกษาการไม่ลง เสียงหนักในภาษาไทยโดยไม่พิจารณา เรื่องของ ความดังนั้น ส้าอานต์ หิรัญบุรณะ (1971 : 41) พบว่าพยางค์ที่ไม่ลง เสียงหนักจะมีลักษณะ

- ก. สั้นมาก ความแตกต่างระหว่างสระยาวและสระสั้นหายไป
- ข. ในพยางค์ที่มีสระควบกล้ำจะพบว่าสระตัวแรกจะหายไป
- ค. ในพยางค์ที่มีพยัญชนะกึ่งสระอยู่ตำแหน่งท้าย ทั้งสระที่เป็นศูนย์กลางของพยางค์ และพยัญชนะกึ่งสระดังกล่าวจะรวมกันเข้าเป็นสระเดี่ยว หรือบางครั้งพยัญชนะกึ่งสระก็หายไป
- ง. พยางค์ที่มีเสียงกักอยู่ตำแหน่งท้าย เสียงกักอาจจะหายไป

จ. สระในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนักมีอยู่เพียง 6 ตัว คือ /i ɯ u/ ยังคง
ลักษณะเดิม ในขณะที่ /ɛ a ɔ/ ขยับขึ้นไปเป็นสระกลางที่สัมพันธ์กันคือ /e ə o/

ฉ. พยางค์ที่มีวรรณยุกต์สูง วรรณยุกต์ขึ้น หรือวรรณยุกต์ตก ระดับเสียงจะปรากฏ
เป็นเสียงสูง

นักภาษาศาสตร์อีกคนหนึ่ง ที่ได้ศึกษา เรื่องของพยางค์ที่ลงเสียงหนักในภาษาไทยคือ
ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (1973) ได้ศึกษา เน้นหนักทางด้านความสั้นยาวของพยางค์ โดยมี
จุดประสงค์ที่จะศึกษา เรื่องสังหะและหน่วยของสังหะซึ่งขึ้นอยู่กับเรื่อง เวลาเป็นสำคัญ
ผลจากการศึกษาพบว่า ในภาษาไทย พยางค์ที่ลงเสียงหนักจะยาวกว่าพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก*

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ยังมีข้อขัดแย้งกันอยู่บ้างดังได้
กล่าวมาแล้วในตอนต้น เพราะอะเบอร์ครอมบี (1976 : 51-52) มีความเห็นว่า แม้ว่า
พยางค์หนักจะปรากฏเป็นพยางค์ที่ลงเสียงหนักซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะร่วมทางโสตสัทศาสตร์และ
กลสัทศาสตร์ แต่อะเบอร์ครอมบีก็ถือว่า เรื่องของการลงเสียงหนักเป็นเรื่องสัทศาสตร์เท่านั้น
กล่าวคือจะเป็นเรื่องของแรงดันลมจากปอดแต่เพียงอย่างเดียว หมายเหตุนั้นของโสตสัทศาสตร์
หรือกลสัทศาสตร์แต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะอะเบอร์ครอมบีเห็นว่า เรื่องของการลงเสียงหนักควรจะ
เป็นเรื่องของสัทศาสตร์ทั่วไป แต่ลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ที่จะเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าพยางค์ใดได้รับ
การลงเสียงหนักนั้น จะต่างกันไปในแต่ละภาษา นอกจากนั้น เครื่องบ่งชี้ดังกล่าวในภาษาหนึ่ง ๆ
ยังมีการเปลี่ยนแปลงได้อีกด้วย

ข้อถกเถียงที่ว่า เรื่องของการลงเสียงหนักจะจัดว่าเป็นเรื่องสัทศาสตร์ทั่วไปได้
มากน้อยเพียงใดนั้น ถ้าพิจารณาในแง่ของสัทศาสตร์ตามนิยามของการลงเสียงหนักของ
อะเบอร์ครอมบี (1976) อาจกล่าวได้ว่าตรงกันในทุกภาษา นั่นคือพยางค์ที่ลงเสียงหนัก
จะเป็นพยางค์ที่เปล่งเสียงด้วยแรงดันลมที่มากขึ้น (Reinforced Chest-Pulse) แต่เมื่อ
พิจารณาในแง่กลสัทศาสตร์และโสตสัทศาสตร์แล้วจะพบว่าลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ของพยางค์
ที่ลงเสียงหนักอันได้แก่ ความดัง ระดับเสียง ความยาวและลักษณะของเสียงสระและพยัญชนะ
ในแต่ละภาษาอาจจะมีจุดเด่นของลักษณะย่อยต่าง ๆ กัน ดาวเวอร์ (Dauer 1980 : 305)

*ความยาวดังกล่าวเป็นความยาวเมื่อเทียบกับพยางค์ที่มีสระประเภทเดียวกัน

ซึ่งได้ทำการศึกษาลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ของพยางค์ที่ลงเสียงหนักในภาษากรีกและนำไป
เทียบกับภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่น สเปน และไทย ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะร่วมทาง
สัทศาสตร์ไว้ว่า *

.....Speech is goal oriented : all speakers try to produce the
same effect in terms of linguistic units but the way they go
about it may differ. Perhaps we could think of each speaker as
having his own particular "recipe" for producing stressed
syllables some making more use of pitch variation, other length
etc. Yet the result is linguistically the 'same'. Individual
differences help us to recognize the speaker, yet altogether the
type of 'cake' produced by Greek speakers is distinct from that
produced by English speakers.....

กล่าวคือการลงเสียงหนักนั้นเปรียบได้กับการทำขนมเค้กที่มีเครื่องปรุงเหมือนกัน
แต่ส่วนผสมของเครื่องปรุงนั้นอาจจะแตกต่างกันในแต่ละชาติแต่ละภาษา อย่างไรก็ตามผลที่
ออกมาก็คือ "ขนมเค้ก" ของแต่ละชาติแต่ละภาษานั้นเอง

ข้อคิดเห็นที่ขัดแย้งกันดังกล่าวน่าจะมีการศึกษาต่อไป เพื่อหาข้อยุติ อย่างไรก็ตาม
ตัวผู้เขียนเองมีความคิดเห็นเหมือน บรอสนาฮาน มาลัมเบอร์ก ล้าอานค์ หิริญบุรณะ และ
ดาวเวอร์ ที่ว่าเรื่องของการลงเสียงหนักจะเกี่ยวพันกับลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ทั้งสิ้นคือ

ความดัง

ความยาว

ระดับเสียงสูงต่ำ

คุณลัมปิติของเสียงสระและพยัญชนะ

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนจะพิจารณาลักษณะร่วมดังกล่าวทั้งสิ้นไว้พอเป็นสังเขปด้วย

* 2.1.4 สาเหตุที่ต้องแยกเรื่องของเสียงหนักและการลงเสียงหนักออกจากกัน

อะเบอร์ครอมบี (1971) ได้กล่าวถึงการนำเอาเรื่องของการลงเสียงหนักไปใช้
ในภาษาต่าง ๆ ในโลกว่ามีอยู่สองแบบกล่าวคือ

ก. ภาษาที่ใช้พยางค์เป็นเครื่องกำหนดจังหวะ (Syllable Timed Language)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคำพูดในภาษาต้นฉบับของดาวเวอร์นั้น มีความชัดเจน จึงได้
คัดลอกคำพูดของดาวเวอร์มาเล่นอ

ข. ภาษาที่ใช้พยางค์ที่ลงเสียงหนักเป็นเครื่องกำหนดจังหวะ (Stress Timed Language)

ภาษาในประเภทแรกนั้นแต่ละพยางค์จะเกิดในช่วงเวลาที่เท่า ๆ กัน ในขณะที่ภาษาในประเภทหลังนั้นจะมีพยางค์ที่ลงเสียงหนักเกิดในช่วงระยะเวลาที่เท่า ๆ กัน ถ้า 0 หมายถึงพยางค์ใด ๆ ที่ลงเสียงหนักหรือไม่ก็ได้ และ / / เป็นสัญลักษณ์ขอบเขตของหน่วยจังหวะที่ใช้เวลาเท่า ๆ กันแล้ว ภาษาในประเภทแรกหรือภาษาที่มีพยางค์เป็นเครื่องกำหนดจังหวะนั้นจะมีรูปแบบของจังหวะดังนี้ / 0 / 0 / 0 / 0 / 0 / ในทางตรงกันข้ามภาษาที่มีพยางค์ที่ลงเสียงหนักเป็นเครื่องกำหนดจังหวะนั้นจะมีรูปแบบของจังหวะ / '0 / '000 / '00 / '0000 / '0 / โดยที่ '0 หมายถึงพยางค์ที่ลงเสียงหนักและ 0 หมายถึงพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ดังนั้นถ้ามีพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนักตามหลังพยางค์ที่ลงเสียงหนัก คนพูดก็จะต้องพยายามเปล่งเสียงจำนวนพยางค์ทั้งหมดให้เสร็จในช่วงระยะเวลาหนึ่ง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือถ้ามีพยางค์ที่ลงเสียงหนักหนึ่งพยางค์และตามมาด้วยพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนักสองพยางค์จากนั้นก็จะมีพยางค์ที่ลงเสียงหนักตามมาอีกหนึ่งพยางค์ ผู้พูดจะต้องออกเสียงสามพยางค์โดยใช้เวลานานเท่า ๆ กับพยางค์พยางค์เดียว ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีจังหวะแบบดังกล่าว สำหรับภาษาไทยนั้น, ดิมเป็นที่ เชื่อกันว่ามีจังหวะเป็นแบบใช้พยางค์เป็นเครื่องกำหนด กล่าวคือทุกพยางค์จะเกิดในช่วงเวลาที่เท่า ๆ กัน ทำให้ดูเหมือนว่าทุกพยางค์ได้รับการลงเสียงหนักเหมือนกันหมด ต่อมา เฮนเดอร์สัน (Henderson 1964 : 422-423) ได้สังเกตเห็นว่าภาษาไทยหาได้มีจังหวะแบบดังกล่าวไม่ เฮนเดอร์สัน เสนอความเห็นไว้ว่า แม้ว่าภาษาไทยจะเป็นภาษาคำโดด แต่ในการพูดภาษาไทยไม่ได้มีจังหวะแบบที่พยางค์ทุกพยางค์มีการลงเสียงหนักหรือเกิดในระยะเวลากำ ๆ กัน โดยประมาณ

ต่อมาผลจากการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องจังหวะในภาษาไทยโดย ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (1977 : 91) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องของการลงเสียงหนักในภาษาไทยก็มีส่วนที่ยืนยันความคิดดังกล่าว ธีระพันธ์ ได้กล่าวว่า "... ภาษาไทยนั้นเวลาพูดคุยกันโดยปกติทั่ว ๆ ไปจะไม่ลงเสียงหนักทุกพยางค์ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยแบบธรรมดาหรือแบบระมัดระวัง...." นอกจากนี้ ธีระพันธ์ เหลืองทองคำยังได้สังเกตเห็นความเป็นจริงเกี่ยวกับการลงเสียงหนักในภาษาไทยอีกด้วยว่าการลงเสียงหนักในรูปแบบของการพูดที่ต่างกันจะไม่เหมือนกัน (ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ 1977 : 97) ดังตัวอย่างที่ให้ไว้ในคำที่ว่า

คำ	การพูดแบบ เร็วปกติ	การพูดแบบช้า (ระมัดระวัง)
1. กระตุก	✓	✓
2. พยายาม	✓✓	✓
3. คิริสะ เกษ	✓✓	✓
4. มรกต	✓✓	✓
5. พุพพณ์	✓✓	✓
6. มโหรี	✓✓	✓

จากข้อคิดเห็นดังกล่าว ทำให้มีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของพยางค์หนักเบา
ในภาษาไทยต่อมา โดยผู้ดาพร สักขณินาวัน (1983) ซึ่งได้แยกเรื่องของพยางค์หนักเบา
ออกจากการลงเสียงหนัก หรือไม่ลงเสียงหนัก* และเล่นอว (1983 : 77 - 78)

...ก. กฎอันเกี่ยวกับตำแหน่งของพยางค์หนักที่ ธีรพันธ์ เหลืองทองคำ เรียกว่า
"ตำแหน่งของพยางค์ที่ลงเสียงหนัก" นั้นค่อนข้างจะแน่นอน ตำแหน่งดังกล่าวจะกำหนดว่า
พยางค์ใดมีศักยภาพที่จะปรากฏเป็นพยางค์ที่ลงเสียงหนักได้ แต่พยางค์นั้นจะปรากฏเป็นพยางค์
ที่ลงเสียงหนักหรือไม่ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ทางภาษาคำศัพท์มาเกี่ยวข้องด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ผู้ดาพร สักขณินาวัน ใช้คำว่า พยางค์หนักเบาและการลงเสียงหนักตาม
นิยามของ อะเบอร์ครอมบี (1976)

ข. เสียงหนักเบาในภาษาไทย แม้ว่าจะไม่ทำให้ความหมายของคำต่างไป ดังเช่นในภาษาอังกฤษ แต่คำไทยทุกคำจะมีตำแหน่งประจำของพยางค์หนักเบาในคำ มิใช่ว่าจะย้ายตำแหน่งดังกล่าวไปที่ใดก็ได้ตามใจชอบ เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้พูดจะต้องมีความรู้ทางภาษา ว่าตำแหน่งดังกล่าวอยู่ที่ใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำนั้น ๆ อยู่ในคำพูด ถ้าเราไม่มีความรู้ทางภาษาว่าตำแหน่งของพยางค์หนักอยู่ที่ใด และกำหนดตำแหน่งของพยางค์หนักผิดที่ เวลาเราพูดคำดังกล่าวร่วมกัน คำอื่น ๆ จะมีผลต่อการพูดทั้งความ (หมายถึงจังหวะในการพูด) คำพูดของเรา จะไม่เป็นที่เข้าใจ หรือทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่ายูพูดนั้นไม่ใช่เจ้าของภาษาหรือไม่ใช่คนไทยกรุงเทพฯ...

เมื่อกลับมาพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพยางค์ที่ได้รับการลงเสียงหนักในคำต่าง ๆ จากผลการศึกษาของ ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (1977) ก็จะพบว่า ตัวอย่างจำนวนมากเช่น

คำ	การพูดแบบเร็วปกติ	การพูดแบบช้า (ระมัดระวัง)
พยายาม	๒๒	๒
พหุพจน์	๒๒	๒
มโหรี	๒๒	๒
ศรีสะเกษ	๒๒	๒
มรกต	๒๒	๒

มีลักษณะพอสรุปได้คือ

ก. พยางค์ท้ายในคำหลายพยางค์จะได้รับการลงเสียงหนักเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพูดแบบใด

ข. ในคำที่มีมากกว่าสองพยางค์จะพบว่า ยังมีพยางค์อื่นอีกนอกจากพยางค์ท้ายที่ได้รับการลงเสียงหนัก บางครั้งก็จะเป็นพยางค์ที่สอง บางครั้งก็เป็นพยางค์ที่สามจากข้างท้าย

ค. จากตัวอย่างเหล่านี้ จะพบว่าในกรณีของคำที่มีมากกว่าสองพยางค์นั้น ในกรณีของการพูดแบบช้า (ระมัดระวัง) จะมีพยางค์อื่น ๆ อีกที่ได้รับการลงเสียงหนัก ซึ่งในบางครั้ง

ก็อยู่ที่พยางค์ที่สองในบางคำอยู่ที่พยางค์แรก แต่ตำแหน่งของพยางค์ที่ลงเสียงหนักดังกล่าวค่อนข้างจะแน่นอนในแต่ละคำ กล่าวคือถ้ามีการสลับตำแหน่งของพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ผู้ฟังที่เป็นคนไทยกรุงเทพฯ จะไม่ยอมรับ กล่าวคือจะทำให้คนฟังซึ่งเป็นคนไทยและใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ ทราบว่าคนพูดนั้นไม่ใช่คนไทยหรือไม่ใช่คนไทยกรุงเทพฯ

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ตำแหน่งของพยางค์หนักในภาษาไทยนั้นค่อนข้างจะแน่นอนมิใช่จะย้ายไปที่ใดก็ได้ จากตัวอย่างคำในหน้า 31 ดังกล่าว สุตาวร สักขณาวิน (1983) ศึกษาคำสองกลุ่มนั้นเป็นคำสองกลุ่มที่มีรูปแบบในโครงสร้างลึกต่างกันและแสดงให้เห็นชัดในรูปผิวของการพูดแบบช้า

คำ	ตำแหน่งพยางค์หนักเบา	การพูดแบบเร็วปกติ	การพูดแบบช้า (ระมัดระวัง)	ลักษณะการลงเสียงหนักที่ผิด
กลุ่มที่ 1 พยายาม		^^	~	* ~
พหุพจน์	/~ /	^^	~	* ~
มโหรี		^^	~	* ~
กลุ่มที่ 2 คีรีสะเกษ		^^	~	* ~
มรกต	/ ~ /	^^	~	* ~

แต่ในการพูดคุยกะแบบเร็วปกติผู้พูดอาจไม่ลงเสียงหนักที่พยางค์หนักเป็นโทหรือพยางค์หนักเป็นตรี** เพราะฉะนั้นจึงทำให้รูปผิวในการพูดแบบเร็ว เช่นในคำว่า พยายามหรือมรกตเหมือนกัน คำสองกลุ่มดังกล่าว กลุ่มแรกคือคำว่า พยายาม พหุพจน์ และมโหรี นั้นจัดว่ามีพยางค์สุดท้ายเป็นพยางค์หนักเป็นเอก และมีพยางค์ที่สองเป็นพยางค์หนักเป็นโท ในขณะที่คำว่า คีรีสะเกษและมรกตนั้น นอกจากพยางค์ท้ายที่เป็นพยางค์หนักเป็นเอกแล้วพยางค์หนักเป็นโทได้แก่พยางค์แรก

*ในที่นี้เครื่องหมาย * แสดงถึงรูปแบบของการลงเสียงหนัก ซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับโดยผู้พูดที่เป็นคนไทยกรุงเทพฯ

**พยางค์หนักมีศักยภาพในการปรากฏเป็นพยางค์ที่ลงเสียงหนักมีระดับที่ต่างกัน พยางค์หนักเป็นเอกมีศักยภาพในการปรากฏเป็นพยางค์ที่ลงเสียงหนักมากที่สุด รองลงมาได้แก่พยางค์หนักเป็นโท และพยางค์หนักเป็นตรี

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นจะพบว่า การแยก เรื่องของเสียงหนักเบาออกจากการ
ลงเสียงหนักและไม่ลงเสียงหนักนั้น ทำให้เราสามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เป็นจริงของภาษา
ได้อย่างมีเหตุผลทางภาษาคำสัตรกล่าวคือ

คำไทยทุกคำจะมีรูปแบบของพยางค์หนักเบาประจำคำที่แน่นอน การออกเสียงคำ
ต่าง ๆ ได้สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ทางภาษาของคนที่ใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ กล่าวคือ

ก. ในคำหลายพยางค์เขาจะลงเสียงหนักที่พยางค์หนักเป็นเอกเสมอ ไม่ว่าจะ เป็น
การพูดแบบใด จากการศึกษาของสุดาพร สักขณินาวัน (1983) ตำแหน่งดังกล่าวได้แก่พยางค์
ท้ายในคำหลายพยางค์ยกเว้นในคำซ้ำประเภทหนึ่ง

ข. นอกจากพยางค์หนักเป็นเอกแล้ว ยังมีพยางค์หนักอื่นๆ อีก ซึ่งในการพูดคุยแบบ
เป็นกันเองค่อนข้างเร็วผู้พูดมักจะไม่ลงเสียงหนักที่พยางค์ดังกล่าว แต่ในการพูดแบบช้า (ระมัด
ระวัง) พยางค์หนักอื่นๆ ดังกล่าวจะได้รับการลงเสียงหนักด้วย ดังนั้นในการพูดแบบดังกล่าว
จะมีพยางค์หนักเป็นโทหรือตรีอื่น ๆ อีกที่ได้รับการลงเสียงหนักเพิ่มขึ้นอันต่างไปจากการพูดแบบ
เร็วปกติ อย่างไรก็ตามตำแหน่งของพยางค์หนักดังกล่าวในคำต่าง ๆ จะต่างกันไป ดังเช่น
ในคำว่า "พยายาม" "พหูพจน์" และ "มิโหรี" ตำแหน่งของพยางค์หนักได้แก่พยางค์ที่ล่อง
จากท้ายในขณะที่ตำแหน่งของพยางค์หนักเป็นโทในคำว่า คิริสะเกษ และมรกต ได้แก่พยางค์
แรก ตำแหน่งพยางค์หนักในคำแต่ละคำจะแน่นอน แต่การที่ตำแหน่งดังกล่าวไม่ใช่พยางค์หนัก
เป็นเอกดังนั้นเมื่อผู้พูดไม่ลงเสียงหนักที่ตำแหน่งดังกล่าวในการพูดแบบเร็วปกติ ผู้ฟังซึ่งเป็นคน
ไทยก็จะไม่รู้สึกละเอียดแต่ในการพูดแบบช้า (ระมัดระวัง) ที่มีการลงเสียงหนักที่พยางค์อื่น ๆ เพิ่ม
ขึ้นอีก ผู้พูดจะลงเสียงหนักเฉพาะที่พยางค์หนักเท่านั้น ถ้าลงเสียงหนักผิดที่ กล่าวคือลงเสียง
หนักที่พยางค์เบาในขณะที่พยางค์หนักไม่ได้รับการลงเสียงหนัก เช่นคำว่า พยายามที่มีการลง
เสียงหนักแบบ * | ~ | หรือ คิริสะเกษ * ~ | | ผู้ฟังที่เป็นคนไทยกรุงเทพฯ ก็จะทราบว่
คนคนนั้นไม่ใช่คนไทยหรือไม่ใช่คนไทยกรุงเทพฯ ดังได้กล่าวมาแล้ว

ด้วยเหตุผลดังกล่าวในการศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนจึงแยก เรื่องของเสียงหนักเบาและการ
ลงหรือไม่ลงเสียงหนักออกจากกัน เพราะการแยกดังกล่าวช่วยให้เราสามารถอธิบายปรากฏการณ์
ที่เป็นจริงของภาษาได้อย่างมีเหตุผลและมีหลักเกณฑ์ทางภาษาคำสัตร นอกจากนั้นการแยกเรื่อง
ทั้งล่องออกจากกันยังช่วยให้เราสามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เป็นจริงในการลงเสียงหนักเบาใน
คำสัตรกล่าวคือ

คำผสม	รูปแบบการลงเสียงหนัก	
น้ำลัมคั้น	~	* ~
ผงขูร์ล	~	*~
เกษตรคำลัตร์	~	* ~
การเกษตร	~	*~
ตุ้กับข้าว	~	*~

จะพบว่าถ้ามีผู้ลงเสียงหนักในคำผสมดังกล่าวผิดไปจากแบบที่ควรจะเป็น ผู้ฟังก็จะมีความรู้สึก เช่นเดียวกับกรณีของคำว่าพยายามหรือมรดกกล่าวคือมีความรู้สึกว่าผู้พูดไม่ใช่คนไทยหรือไม่ใช่คนไทยกรุงเทพฯ การแยกเรื่องเสียงหนักเบาออกจากการลงหรือไม่ลงเสียงหนักจะช่วยอธิบายได้ว่าทำไมผู้ฟังที่ใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ จึงเกิดความรู้สึกดังกล่าว เหตุผลก็เนื่องจากคำผสมดังกล่าวมีรูปแบบของพยางค์หนักเบาที่ต่างกัน อันเป็นผลมาจากโครงสร้างของคำที่ต่างกัน กล่าวคือในขณะที่คำว่า น้ำลัมคั้น หรือ เกษตรคำลัตร์ นั้นเป็นคำผสมที่มาจากน้ำลัม + คั้น และ เกษตร + คำลัตร์ คำว่า ผงขูร์ล การเกษตร และตุ้กับข้าวเป็นคำผสมที่มาจาก ผง + ขูร์ล การ + เกษตร และ ตุ้ + กับข้าว ตามลำดับ ลูดาพร ลักษณ์นินาริน (1983) ให้ความเห็นว่า คำว่าน้ำลัมมีพยางค์ท้ายเป็นพยางค์หนักเมื่อมารวมกับคั้น ซึ่งเป็นคำพยางค์หนัก ผลจึงได้เป็นน้ำลัมคั้น ในขณะที่คำว่าตุ้ซึ่งเป็นคำพยางค์หน้า + กับข้าว ซึ่งมีพยางค์ท้ายเป็นพยางค์หนัก ดังนั้นรูปแบบของพยางค์หนักเบาของคำดังกล่าวจึงต่างไปจากคำชุดแรก กล่าวคือมีรูปแบบเป็น 'ตุ้กับ 'ข้าว เนื่องจากคำดังกล่าวจัดเป็นคำผสมสองชุดที่มีโครงสร้างของการผสมที่ต่างกันจึงทำให้รูปแบบของพยางค์หนักเบาต่างกันและการลงเสียงหนักในกลุ่มคำผสมทั้งสองโดยคนไทยกรุงเทพฯ จึงมีรูปแบบดังที่เป็นอยู่

2.1.5 การแบ่งภาษาตามระบบเสียงหนักเบา

เมื่อพิจารณาตำแหน่งของพยางค์หนักในคำต่าง ๆ จากผลการศึกษาของ ลูดาพร ลักษณ์นินาริน (1983) รวมทั้งบทบาททางภาษาคำลัตร์ของระบบเสียงหนักเบาจะพบว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีระบบเสียงหนักเบาแบบคงที่ (Fixed Stress) ในขณะที่ภาษาอังกฤษจะมีระบบเสียงหนักเบาแบบไม่คงที่ (Free Stress) ตามที่มัลลัมเบอร์ก (1963) จำแนกภาษาตามระบบเสียงหนักเบาออกเป็นสองประเภทคือ

2.1.5.1 ภาษาที่มีระบบเสียงหนักเบาคงที่ (Fixed Stress Language)

ภาษาที่มีระบบเสียงหนักเบาคงที่หมายถึงภาษาที่ตำแหน่งของพยางค์หนักในคำหลายพยางค์ตายตัว ภาษาประเภทดังกล่าวจะมีกฎเกณฑ์ที่มากำหนดไว้อย่างแน่ชัดว่าพยางค์ใดในคำจะเป็นพยางค์หนัก เช่นในภาษาฝรั่งเศสตำแหน่งของพยางค์หนักจะอยู่ที่พยางค์ท้ายของคำ ในขณะที่ภาษาพินอินและภาษาเขตน พยางค์แรกของคำจะเป็นพยางค์หนัก สำหรับภาษาละตินตำแหน่งดังกล่าวจะอยู่ที่พยางค์ที่สองหรือสามจากท้าย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของพยางค์ที่สองจากท้าย ภาษาประเภทดังกล่าวนี้ ไฮแมน (Hyman 1975:204) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่ นอกจากตำแหน่งของพยางค์หนักในคำจะเป็นสิ่งที่คาดคะเนได้ (Predictable) แล้วระบบเสียงหนักเบาในภาษาดังกล่าวไม่ใช่หน่วยสำคัญที่ทำให้ความหมายของคำต่างกัน (Nonphonemic) แต่ตำแหน่งของพยางค์หนักก็มีหน้าที่ทางภาษาคำสัตรีในการบอกขอบเขตของคำ (Demarcative Function)

2.1.5.2 ภาษาที่มีระบบเสียงหนักเบาไม่คงที่ (Free Stress Language)

ภาษาที่ถือว่าเป็นภาษาที่มีระบบเสียงหนักเบาแบบไม่คงที่ได้อีกภาษาที่ตำแหน่งของพยางค์หนักอาจจะอยู่ที่พยางค์ใดในคำก็ได้ มาลัมเบอร์ก (1963 : 81) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การลงเสียงหนักในภาษาประเภทนี้มีบทบาทสำคัญทางภาษาคำสัตรี กล่าวคือการเปลี่ยนตำแหน่งของพยางค์หนักจะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป ไฮแมน (1975 : 204) กล่าวว่าเสียงหนักเบาในภาษาเหล่านี้เป็นหน่วยเสียงสำคัญที่ทำให้ความหมายของคำแตกต่างกัน (Phonemic) ตัวอย่างของภาษาที่มีระบบเสียงหนักเบาไม่คงที่ก็คือภาษาอังกฤษ ดังเช่นในคำว่า 'object' ที่มีพยางค์แรกเป็นพยางค์หนักจะเป็นคำนามหมายถึงสิ่งของ ในขณะที่ object ซึ่งพยางค์ที่สองเป็นพยางค์หนักจะเป็นคำกริยา หมายถึงโต้แย้งหรือคัดค้าน เป็นต้น

2.2 ทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด การศึกษาเปรียบเทียบและอันตรกษาษา

แนวความคิดอันเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ (Foreign Language) หรือภาษาที่สอง (Second Language) ได้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากผลการศึกษาค้นคว้าการใช้ภาษาของผู้เรียน อย่างไรก็ตามเท่าที่ผ่านมาทฤษฎีที่สำคัญอันเกี่ยวข้องกับเรื่องของการเรียนการสอนภาษาดังกล่าวมีอยู่สามทฤษฎีคือ ทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด (Error Analysis) ทฤษฎีการศึกษาเปรียบเทียบ (Contrastive Analysis) และทฤษฎีอันตรกษาษา (Interlanguage) ซึ่งทั้งสามทฤษฎีต่างก็มีจุดมุ่งหมายที่จะคาด-

คะเนข้อผิดพลาดรวมทั้งให้คำอธิบายเกี่ยวกับสาเหตุและแบบของข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาของผู้เรียน แม้ว่าทฤษฎีทั้งสามจะมีรายละเอียดปลีกย่อยที่ต่างกันไป ทั้งสามทฤษฎีต่างก็มีจุดมุ่งหมายตรงกัน ดังที่สรีดา (Sridhar 1981: 235) ให้ความเห็นว่า ทั้งสามทฤษฎีเป็นเสมือนระยะต่าง ๆ ของวิวัฒนาการในการศึกษาข้อผิดพลาดซึ่งมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน คือศึกษาข้อผิดพลาดโดยวิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ เพื่อนำผลนั้นมาใช้เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาตั้งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดต่อไป

2.2.1 การวิเคราะห์ข้อผิดพลาด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศทั้งสามนั้น การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดมีการกระทำกันมานานแล้ว โดยครูผู้สอนภาษาโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ข้อมูลที่ได้จาก การวิเคราะห์เป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นว่าวิธีการสอนและอุปกรณ์การสอนนั้นได้ผลดีเพียงใด แต่เดิมนั้นเชื่อกันว่าข้อผิดพลาดซึ่งหมายถึงลักษณะการใช้ภาษาที่แปรไปจากประโยคที่ถูกต้อง (ดูเลย์ และเบอร์ต 1974 : 95) นั้นเป็นสิ่งไม่ดี การสอนที่ดี ต้องมุ่งให้ผู้เรียนสร้างแต่ประโยคที่ ถูกไวยากรณ์ ถ้าพบประโยคที่ผิดแสดงว่าการเรียนการสอนไม่ได้ผลสมบูรณ์ ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นให้หมดไป และพยายามไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดในการใช้ภาษา เป็นที่เชื่อกันว่า การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดดังกล่าวจะช่วยครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผนการสอนให้ทราบว่า ควรจะสอนอะไรก่อนหลัง โดยมักจะยึดปฏิบัติกันว่าควรจะเน้นสอนสิ่งที่เป็นปัญหากับผู้เรียน โดยควร เริ่มสอนสิ่งที่ยากและนักเรียนไม่ค่อยทำผิดก่อนแล้วจึงสอนสิ่งที่ยาก ซึ่งผู้เรียนมักจะทำผิดทีหลัง ผลจากการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดก็จะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนทราบว่าควรจะเน้นย้ำสิ่งใดเป็นพิเศษ ในการสอน นอกจากนั้น ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดก็มีส่วนช่วยในการสร้างบทเรียนเสริม (Remedial Lesson) ที่จะช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ประโยชน์อีกประการหนึ่ง ของการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดก็คือ เป็นเครื่องช่วยบอกผู้สอนข้อผิดพลาดให้ทราบว่าควรจะสอนอะไรเป็น สัดส่วนเท่าใด

วิธีการในการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดแต่เดิมนั้น จะกระทำกันเพียงแค่การรวบรวมข้อผิดพลาด แล้วนำมาจัดประเภทว่าเป็นข้อผิดพลาดประเภทใด สรีดา (1981: 222) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการ วิเคราะห์ข้อผิดพลาดแต่เดิมนั้นว่ามีขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งเก็บจากแบบทดสอบข้อเขียนบ้าง แบบทดสอบปากเปล่า บ้าง รวมทั้งจากแบบฝึกหัดและเรียงความที่นักเรียนทำ

2. การบ่งว่าข้อผิดพลาดที่เป็นข้อผิดพลาดอะไร (Identification of Errors) เช่น เป็นข้อผิดพลาดอันเกิดจากการใช้กาลผิดหรือเป็นการใช้คำไม่ถูกต้อง
3. การจำแนกประเภทของข้อผิดพลาด (Classification into Error Types) เช่น ข้อผิดพลาดที่พบในข้อที่แล้วว่าเป็นข้อผิดพลาดด้านรูปของคำกริยาหรือข้อผิดพลาดด้านคำพหูพจน์
4. การบอกความถี่ของข้อผิดพลาดประเภทต่าง ๆ ที่พบ
5. การบ่งถึงลักษณะหรือแง่มุมที่ยากของภาษาที่ต้องการเรียน
6. การสร้างแบบฝึกหัดหรือบทเรียนเสริม

อย่างไรก็ตามต่อมาเมื่อมีผู้นำเอาทฤษฎีการศึกษาเปรียบเทียบ ซึ่งมีเรื่องของภาษา-คำศัพท์เข้ามา เป็นพื้นฐานในการศึกษา ก็ส่งผลทำให้การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดดังกล่าวซึ่งกระทำกันโดยไม่ใช่หลักทางภาษาศาสตร์นั้น ดูจะล้าสมัยไป

2.2.2. ทฤษฎีการศึกษาเปรียบเทียบ (Contrastive Analysis)

จุดเริ่มต้นของทฤษฎีการศึกษาเปรียบเทียบนั้นน่าจะมาจากข้อเท็จจริงซึ่งครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศพบว่า มีข้อผิดพลาดเป็นจำนวนมากที่สะท้อนให้เห็นถึงข้อแทรกแซงจากภาษาแม่หรือการนำเอาลักษณะประจำของภาษาแม่มาใช้ในการใช้ภาษาต่างประเทศ ตัวอย่างที่พบบ่อย ๆ ในกลุ่มผู้เรียนภาษาอังกฤษที่เป็นคนไทยก็เช่น การใช้หน่วยเสียง /e:/ ในภาษาไทยแทน /ei/ ในภาษาอังกฤษเช่นคำว่า day แทนที่ผู้เรียนที่เป็นคนไทยจะออกเสียง [dei] ก็ออกเสียงเป็น [de:] เป็นต้น

ผู้นำคนสำคัญของทฤษฎีการศึกษาเปรียบเทียบก็คือ ฟรีส์ (Fries) และลาโด (Lado) ทั้งสองท่านต่างก็เชื่อว่า ภาษาแม่มีอิทธิพลต่อการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศมากดังที่ลาโด (Lado 1957 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า

"...ผู้เรียนแต่ละคนมักจะนำเอารูปแบบและความหมายในภาษาแม่ไปใช้กับภาษาที่ตนต้องการเรียน รวมทั้งนำเอาวัฒนธรรมของตนไปใช้กับภาษาที่ตนต้องการเรียนด้วย ไม่ว่าในเวลาพูดหรือกระทำกริยาทำทางต่าง ๆ รวมทั้งเวลาตีความลักษณะของ วัฒนธรรมหรือฟังเจ้าของภาษาที่ตนต้องเรียน..."

ทั้งฟรีส์และลาโดมีความเห็นว่า การสังเกตเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการสอนที่จะก่อให้เกิดผลดีที่สุดจะต้องอาศัยผลจากการเปรียบเทียบภาษาแม่กับภาษาที่ต้องการเรียน ผลจากการเปรียบเทียบดังกล่าวจะช่วยบอกได้ว่าส่วนใดของภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สองนั้นจะเป็นปัญหาต่อผู้เรียน

และส่วนใดจะไม่เป็นปัญหา นอกจากนั้นลาโด (1957 : 11) ยังได้กล่าวอ้างถึงอิทธิพลของภาษาแม่ในแง่ของข้อแทรกแซงไว้ดีกว่า "...มีหลักฐานอันแสดงให้เห็นว่าในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้นผู้เรียนมักจะนำเอาระบบของภาษาแม่ทั้งระบบเข้าไปใช้กับภาษาต่างประเทศที่ตนกำลังเรียนอยู่ เขามักจะนำเอาหน่วยเสียง เสียงย่อย การลงเสียงหนักเบา รูปแบบของจังหวะและทำนองเสียงของภาษาแม่ไปใช้กับภาษาต่างประเทศ..."

X การศึกษาเปรียบเทียบมีจุดประสงค์ที่จะนำผลมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน โดยคาดหวังว่าผลจากการเปรียบเทียบจะช่วยบอกผู้สอนว่าควรจะต้องเลือกสอนลักษณะใดของภาษาแม่แก่ผู้เรียนที่มีภาษาแม่ต่าง ๆ กัน รวมทั้งการเรียงลำดับว่าจะสอนสิ่งใดก่อนหลัง ควรจะเน้นย้ำที่ใด และควรฝึกแบบใด นอกจากนั้นแนวความคิดของการศึกษาเปรียบเทียบนี้ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอนเห็นว่าการจัดทำตำราเรียนรวมทั้งวัสดุอุปกรณ์การสอนนั้นต้องพิจารณาภาษาแม่ของผู้เรียนอีกด้วย เพราะผู้เรียนที่มีภาษาแม่ที่ต่างกันย่อมประสบปัญหาในการเรียนภาษาต่างประเทศต่างกัน อย่างไรก็ตามเจมส์ (James 1980 : 61) ได้เสนอความคิดเห็นของท่านว่า การศึกษาเปรียบเทียบนั้นแบ่งออกได้เป็นสองแนวกล่าวคือ แนวหนึ่งจะเป็นการศึกษาเปรียบเทียบ จุลภาษาคำศัพท์ (Microlinguistics) ซึ่งหมายถึงการศึกษาเปรียบเทียบที่มีจุดประสงค์จะเปรียบเทียบเฉพาะตัวภาษาเท่านั้น (Code-Oriented Contrastive Analysis) การศึกษาดังกล่าว ก็เป็นที่ปฏิบัติสลับต่อกันมา การศึกษาเปรียบเทียบอีกแนวหนึ่งซึ่งเจมส์เห็นว่ามีความสำคัญแต่ยังเป็น เรื่องใหม่ที่จะต้องศึกษาค้นคว้ากันต่อไปก็คือการศึกษาเปรียบเทียบที่จัดเป็นมหภาษาคำศัพท์ (Macrolinguistics) เจมส์ (1980 : 100) ได้กล่าวถึงการศึกษาเปรียบเทียบในแนวนี้ว่า

"...เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจว่ามนุษย์เรานั้นสื่อสารกันอย่างไร..." เจมส์เองมีความเห็น ว่าการจะสื่อสารนั้นนอกจากตัวสารซึ่งได้แก่ภาษา อันชัดได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดแล้ว ความรู้ใน ตัวภาษาแต่เพียงประการเดียวไม่พอสำหรับการสื่อสาร ผู้ที่จะสื่อสารจำเป็นต้องทราบข้อกำหนดต่าง ๆ ในการสื่อสารด้วย ข้อกำหนดดังกล่าวก็คือตัวแปรทางสังคมและวัฒนธรรมนั่นเอง เจมส์มีความเห็นว่าการสื่อสารเพื่อให้ประสิทธิผลสำเร็จนั้นผู้ที่จะสื่อสารจำเป็นต้องทราบตัวแปร ดังกล่าวด้วย ตัวแปรดังกล่าวโฮมส์ (Hymes 1974; อ้างถึงใน James 1980 : 98:100) เสนอว่าได้แก่

- ก. เวลาและสถานที่ (Setting) ที่การสื่อสารเกิดขึ้น
- ข. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร (Participants) ได้แก่ผู้พูดและผู้ฟังหรือผู้ส่งและผู้รับ

ค. จุดประสงค์ในการสื่อสาร (Purposes) หมายถึงจุดประสงค์ในการสื่อสาร เช่นต้องการโฆษณาหรือปลุกปั่น เป็นต้น

ง. วิธีการในการสื่อสาร (Key) หมายถึงอากัปกริยาในการสื่อสาร เช่นในการบรรยายทางวิชาการ ผู้บรรยายอาจบรรยายในลักษณะเป็นวิชาการเต็มตัวหรือเป็นการบรรยายแบบเป็นกันเอง เป็นต้น

จ. เนื้อหาของสาร (Content) หมายถึงสารที่ต้องการจะสื่อมันจะมีเนื้อหาว่าอย่างไร

ฉ. ช่องทางที่จะใช้สื่อ (Channel) ว่าจะเป็นการสื่อสารด้วยการพูดหรือการเขียน แนวความคิดของการเปรียบเทียบประการหลังของเจมส์นั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจและน่าจะมีการศึกษากันต่อไป เพราะลาโต (1975) เองก็ยอมรับว่า นอกจากผู้เรียนจะนำเอาระบบของภาษาแม่ไปใช้ในการเรียนภาษาต่างประเทศแล้วยังได้นำเอาวัฒนธรรมของตนเข้าไปใช้ด้วย

สำหรับข้อสมมุติฐานของทฤษฎีการศึกษาเปรียบเทียบนั้น ลี (Lee 1968 : 168) ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจน แนวคิดของลีที่เรียกว่า "ความเชื่อที่ยึดกับทฤษฎีอย่างมาก" (Strong Version) มีรายละเอียดดังนี้

1. สาเหตุใหญ่หรือสาเหตุประการเดียวที่ก่อให้เกิดข้อผิดพลาดหรือความยากในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศก็คือการแทรกแซงของภาษาแม่ของผู้เรียน
2. ความยากนั้นมีสาเหตุมาจากความแตกต่างของภาษาแม่และภาษาต่างประเทศดังกล่าว
3. ถ้าความแตกต่างเพิ่มมากขึ้นเท่าใดความยากก็จะเพิ่มขึ้นเท่านั้น
4. เราจำเป็นต้องทำการเปรียบเทียบภาษาแม่กับภาษาที่ต้องการเรียนเพื่อจะได้นำผลที่ได้มาใช้ในการคาดคะเนปัญหาและข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการเรียน
5. สิ่งที่เราจำเป็นต้องสอนก็คือ ลักษณะที่แตกต่างกันในภาษาทั้งสอง

ดูเลย์และเบอร์ต (1974 : 97) ได้เสนอความคิดเห็นว่าทฤษฎีการศึกษาเปรียบเทียบน่าจะเกิดจากความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้ภาษาก็เหมือนกับการสร้างนิสัย (Habit) ถ้านิสัยเดิมซึ่งหมายถึงความรู้ในภาษาแม่นั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับนิสัยใหม่ (หมายถึงความรู้ในภาษาใหม่) ที่ต้องการจะสร้าง การสร้างนิสัยใหม่ก็จะเป็นเรื่องง่ายและทำได้เร็วขึ้น ตรงกันข้ามถ้านิสัยเดิม

แตกต่างกับนิสัยใหม่การเรียนรู้ดังกล่าวก็จะยากและใช้เวลามาก

วิธีการในการศึกษาเปรียบเทียบมีจุดสำคัญที่เหมือนกัน คือเป็นการนำเอาคำอธิบายที่มีรูปแบบของการอธิบายที่เหมือนกันมาทาบเทียบกัน และพิจารณาว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร สิ่งที่ต้องใช้คำบรรยายที่ใช้รูปแบบเหมือนกันในการทำการเปรียบเทียบนั้น เจมส์ (1930: 63) ได้ให้เหตุผลว่า

" . . . แบบที่ต่างกันนั้นจะใช้อธิบายลักษณะของภาษาบางลักษณะได้ดีกว่าอีกแบบหนึ่ง เช่น แบบของไวยากรณ์ปริวรรตจะใช้อธิบายลักษณะกาวมของภาษาได้ดี ในขณะที่ไวยากรณ์การก (Case Grammar) จะใช้อธิบายลักษณะที่สัมพันธ์กันทางอรรถศาสตร์ของคู่ประโยคเช่น This key opens that door. และ That door opens with this key. ได้ดี เป็นต้น ในการเปรียบเทียบ ผู้ทำการเปรียบเทียบจะไม่สามารถตัดสินได้เลยว่า ความต่างที่ได้จากการเปรียบเทียบ เป็นความต่างที่แท้จริง หรือเป็นความต่างที่เกิดจากการอธิบายลักษณะทางภาษาด้วยทฤษฎีที่ต่างกัน ดังนั้น ผู้ทำการเปรียบเทียบควรจะอธิบายหรือใช้คำอธิบายลักษณะทางภาษาที่ต้องการจะเปรียบเทียบด้วยทฤษฎีเดียวกัน . . . "

วิทแมน (Witman, 1970) อ้างถึงใน Brown 1980) ได้แบ่งขั้นตอนของการศึกษาเปรียบเทียบไว้อย่างชัดเจนสี่ขั้นดังต่อไปนี้คือ

1. ขั้นที่หนึ่ง ต้องมีคำอธิบายภาษาที่ต้องการจะเปรียบเทียบการอธิบายดังกล่าวจะต้องมีแบบแผนและใช้รูปแบบที่คล้ายกัน การอธิบายนั้นอาจกระทำโดยครูหรือนักภาษาศาสตร์ก็ได้
2. ขั้นที่สอง เป็นการเลือกเรื่องที่จะทำการเปรียบเทียบ ซึ่งวิทแมนเห็นว่าควรจะเปรียบเทียบลักษณะต่าง ๆ ของภาษาให้ครบทุกลักษณะนั้น เป็นสิ่งที่ไม่อาจทำได้
3. ขั้นที่สามเป็นการทาบเทียบคำอธิบายที่ได้เลือกมาแล้วจากข้อสอง
4. ขั้นสุดท้าย เป็นการคาดคะเนลักษณะที่จะก่อให้เกิดปัญหากับผู้เรียนโดยอาศัยผลจากการทาบเทียบ ถ้าผลจากการทาบเทียบพบว่าลักษณะใดของภาษาแม้กับภาษาที่ต้องการ

เรียนต่างกัน ก็คาดว่าลักษณะดังกล่าวจะก่อให้เกิดปัญหาในการเรียน ในทางตรงกันข้ามถ้า ลักษณะใดของภาษาทั้งสองคล้ายกันหรือเหมือนกันก็จะไม่ก่อให้เกิดปัญหากับผู้เรียน

ในเรื่องของการศึกษาเปรียบเทียบ ได้มีผู้ตั้งข้อสงสัย เกี่ยวกับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจริงในการใช้ภาษาของผู้เรียนนั้นมิได้เกิดจากการแทรกแซงของภาษาแม่ทั้งหมด นอกจากข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแทรกแซงของภาษาแม่ (Interference Errors) แล้วยังพบข้อผิดพลาดอื่นที่มิได้เกิดจากความแตกต่างของภาษาที่ต้องการเรียนกับภาษาแม่อีกด้วย ข้อผิดพลาดประเภทหลังนี้ริชาร์ดส์ (1969 : 96) ได้แสดงความเห็นว่าเป็นข้อผิดพลาดที่สะท้อนให้เห็นความรู้ทางภาษาของผู้เรียนในระยะต่าง ๆ (Intralingual and Developmental Errors) นอกจากนั้นได้มีผู้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนของข้อผิดพลาดทั้งสองประเภทก็พบว่าข้อผิดพลาดทั้งสองนั้นมีอยู่เป็นจำนวนไม่น้อย จากผลการศึกษาของริชาร์ดส์ (1971) ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแทรกแซงของภาษาแม่มีอยู่ 53 % ในขณะที่ข้อผิดพลาดทั้งสองมี 31% นอกจากนั้นยังพบว่าบางครั้งข้อผิดพลาดที่ทฤษฎีการศึกษาเปรียบเทียบทำนายไว้ว่าจะเกิดขึ้นกลับไม่เกิดขึ้นในการใช้ภาษาของผู้เรียน

จากข้อสงสัย และข้อเท็จจริงดังกล่าวทำให้ผู้ที่สนใจทางด้านการศึกษาการสอนภาษาพยายามแสวงหาทฤษฎีการวิเคราะห์แนวโน้มที่จะอธิบายสาเหตุของข้อผิดพลาดได้ดีกว่า

2.2.3 การศึกษาอันตรภาษา (Interlanguage Study)

จากความไม่สมบูรณ์ของการศึกษาเปรียบเทียบดังได้กล่าวแล้ว ทำให้แนวความคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดได้รับความสนใจขึ้นมาใหม่ การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในแนวโน้มนี้มีหลักเกณฑ์ทางภาษาศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย นอกจากนั้นขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการศึกษายังกว้างขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย สรีดา (1981 : 224) ได้เสนอความเห็นว่าการศึกษาคำศัพท์ที่มีอิทธิพลต่อการวิเคราะห์ในแนวโน้มใหม่ได้แก่ คอร์ดอร์ (Corder) สเตรเวนส์ (Stevens) ซีลิงเกอร์ (Selinker) และริชาร์ดส์ (Richards)

ข้อคิดเห็นที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มใหม่ของการศึกษาข้อผิดพลาด หรือที่เรียกว่า "อันตรภาษา" พอดีสรุปได้คือ

2.2.3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อผิดพลาด

คอร์เตอร์ (1967) ได้เสนอแนะว่าน่าจะมีการพิจารณาลักษณะที่เรียกว่าข้อผิดพลาดเสียใหม่ เนื่องจากลักษณะของข้อผิดพลาดในกลุ่มผู้เรียนภาษาต่างประเทศบางลักษณะคล้ายกับข้อผิดพลาดที่พบในกลุ่มเด็กที่เรียนภาษาตั้งกล่าวเป็นภาษาแม่ คอร์เตอร์ได้เสนอความเห็นที่ว่าทั้งผู้ที่เรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาแม่ต่างก็มีขบวนการเรียนภาษาที่คล้าย ๆ กัน กล่าวคือ มีการตั้งข้อสมมุติฐานเกี่ยวกับภาษานั้น ๆ จากข้อมูลและสิ่งแวดล้อมทางภาษาที่เขาได้ประสบ และทดสอบข้อสมมุติฐานซึ่งก็เหมือนกับการลองผิดลองถูก เช่นการว่ายนํ้าหรือพิมพ์ดีด ดังนั้น ข้อผิดพลาดนอกจากจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว ยังเป็นสิ่งจำเป็นต่อขบวนการเรียนรู้ภาษาอีกด้วย นอกจากนี้ คอร์เตอร์ (1974) เองไม่เอายากเรียกลักษณะการใช้ภาษาของผู้เรียนที่เบี่ยงเบนไปจากไวยากรณ์ของเจ้าของภาษาว่าข้อผิดพลาด ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการเรียนรู้ภาษาเป็นขบวนการตั้งข้อสมมุติฐานจากสิ่งแวดล้อมทางภาษาคำลัดตั้งได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้น การที่ผู้เรียนไม่สามารถสร้างประโยคที่ถูกต้องได้นั้น คอร์เตอร์มีความเห็นว่าไม่ใช่ เพราะผู้เรียนไม่มีความสามารถในการใช้ภาษา แต่ผู้เรียนสร้างประโยคต่าง ๆ ตามข้อสมมุติฐานที่เขาตั้งขึ้น ดังนั้น ถ้าจะกล่าวกันให้ถูกต้องแล้วก็น่าจะคิดว่าการที่ผู้เรียนใช้ภาษาผิดก็เพราะเขาสรุปกฎไม่ถูกต้อง และการสรุปกฎไม่ถูกต้องอาจมีสาเหตุได้หลายประการเช่น ได้ตัวอย่างที่ผิด หรือตัวอย่างที่ได้ยังไม่ครอบคลุมรายละเอียดปลีกย่อยครบถ้วน เป็นต้น

✍ ลีเตเรเวนส์ (1969) ก็ได้แสดงความคิดเห็นคล้าย ๆ กันคือ ข้อผิดพลาดไม่ใช่สิ่งที่ผู้เรียนหรือผู้สอนต้องเอาชนะดังที่เคยเชื่อกัน ลีเตเรเวนส์มีความเห็นว่าการเกิดข้อผิดพลาดเป็นลักษณะธรรมชาติที่จะต้องเกิดในการเรียนรู้ภาษา และข้อผิดพลาดดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนรู้ภาษา ✍

2.2.3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยคที่ผู้เรียนใช้

ความคิดเป็นอีกประการหนึ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดก็คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยคต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสร้างขึ้น คอร์เตอร์ (1974) เนมเลอร์ (Nemser 1971) และซิลิงเกอร์ (1972) ต่างก็มีความเห็นตรงกันว่า ประโยคต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นนั้นสอดคล้องได้ว่าเป็นภาษาอีกลักษณะหนึ่ง ที่เรียกว่า "ภาษา" ก็เนื่องจากการสร้างประโยคต่าง ๆ โดยผู้เรียนนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อการสื่อสาร นอกจากนี้ประโยคต่าง ๆ ยังสอดคล้องได้ว่าเป็น "ภาษา" เพราะมีระบบ ภาษาดังกล่าวมีชื่อเรียกที่ต่าง ๆ กันไป โดยที่ชื่อเหล่านั้นแสดงถึงลักษณะพิเศษของภาษาดังกล่าวในแต่ละแง่มุมที่ต่างกัน กล่าวคือ เนมเลอร์เรียกภาษาตั้งกล่าวว่าเป็นระบบใกล้เคียง (Approximative System) เพื่อแสดงว่าระบบของภาษาดังกล่าวมีความคล้ายคลึง

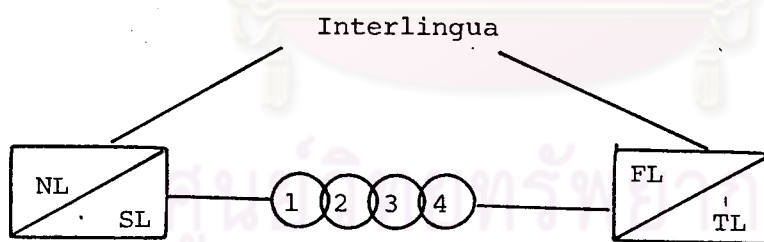
กับระบบของภาษาที่ผู้เรียนต้องการเรียน ในขณะที่คอร์เตอร์เรียกภาษาดังกล่าวว่า ภาษาย่อยเฉพาะตน (Idiosyncratic Dialect) เพื่อแสดงถึงลักษณะพิเศษของภาษาของผู้เรียนซึ่งคล้ายกับภาษาย่อยเฉพาะตน (Idiolect) ฮิลลิงเกอร์เรียกภาษาดังกล่าวว่า ันตรภาษา (Interlanguage) เพื่อแสดงว่าภาษานี้อยู่ระหว่างระบบของภาษาแม่และภาษาที่เขาต้องการเรียน อย่างไรก็ตามภาษาดังกล่าวต่างก็หมายถึงภาษาที่ใช้โดยผู้เรียนเมื่อเขาต้องการจะสื่อสารด้วยภาษาที่เขากำลังเรียน ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเรียกภาษาดังกล่าวตามฮิลลิงเกอร์ว่า "ันตรภาษา" ทั้งนี้เพราะคำว่าภาษาสะท้อนให้เห็นถึงความมีระบบมีไวยากรณ์ของประโยคต่างๆของผู้เรียน คำดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงสถานะของภาษาที่อยู่ระหว่างภาษาแม่กับภาษาที่ต้องการเรียนและลักษณะของภาษาของผู้เรียนที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้อีก

2.2.3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับันตรภาษา

ันตรภาษามีลักษณะพิเศษเฉพาะตน ลักษณะดังกล่าวเจมส์และคอร์เตอร์ได้ให้รายละเอียดไว้ดังนี้

ก. ความคิดเห็นของเจมส์

เจมส์ (James 1980: 4-5) ได้เสนอแผนภาพแสดงแบบของันตรภาษา ซึ่งเจมส์เรียกว่า Interlingua ดังนี้คือ

ันตรภาษาของเจมส์นั้นหมายความรวมถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

- (1) ภาษาต่างประเทศ FL (Foreign Language) ที่ใช้โดยผู้เรียน ซึ่งมีความรู้ในภาษาแม่ NL (Native Language)

(2) ภาษาในการแปลที่หมายถึงภาษาในการแปลจากภาษาต้นฉบับ SL (Source Language) ไปเป็นภาษาที่ต้องการแปลไป TL (Target Language)

ในการเรียนภาษา ลักษณะของภาษาของผู้เรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงจากภาษาแม่ไปสู่ภาษาเป้าหมาย โดยผู้เรียนจะสร้างระบบอันตรภาษาเป็นระยะ ๆ ไป ซึ่งเจมส์ได้แสดงไว้ด้วยวงกลมเล็ก ระบบดังกล่าวนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาต่อเนื่องกันไป อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการของอันตรภาษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาต่างประเทศ หรือภาษาที่ต้องการแปลมากขึ้นทุกที ระบบดังกล่าวเจมส์เรียกว่าระบบใกล้เคียง (Approximative System) หรือภาษาย่อยที่มีการเปลี่ยนแปลง (Transitional Dialect) การเปลี่ยนแปลงของระบบดังกล่าวนั้น เจมส์แสดงความคิดเห็นว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องกันและมีลักษณะคาบเกี่ยวกัน กล่าวคือในแต่ละระยะระบบดังกล่าวจะมีลักษณะประจำ (Feature) ที่มีลักษณะเป็นของตนเอง รวมทั้งลักษณะประจำที่คาบเกี่ยวกับลักษณะของระบบก่อนหน้าและระบบที่จะเกิดขึ้นต่อไปด้วย

อนึ่ง การเปลี่ยนแปลงของระบบดังกล่าวนี้ ในแต่ละระยะนั้นเจมส์จัดว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาที่ผ่านไป (Diachronic) ในตัวบุคคลแต่ละคนที่ใช้ภาษา

จากรูปแบบและแนวความคิดของเจมส์เกี่ยวกับอันตรภาษาดังได้กล่าวมาแล้ว แม้ว่าเจมส์จะจัดว่าลักษณะดังกล่าวจะใช้เฉพาะกรณีที่มีภาษามากกว่าหนึ่งภาษา เข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าแนวความคิดดังกล่าวน่าจะประยุกต์ใช้ได้กับการเรียนรู้ภาษาใด ๆ รวมทั้งภาษาแม่ด้วยไม่ว่าการเรียนนั้นจะเป็นการเรียนในระบบ (Formal) หรือนอกระบบ (Informal) ก็ตาม นอกจากนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่ารูปแบบมุ่งหมายหรือภาษาเป้าหมายของผู้เรียนอาจเปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อย ๆ ทั้งนี้ขึ้นกับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่นท้องถิ่นที่อยู่สิ่งแวดล้อมทางภาษาที่เขาประสบเป็นต้น ขอยกตัวอย่างเพิ่มเติมเช่นคนไทยที่อพยพไปอยู่ประเทศอเมริกา แต่ไปอาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่เป็นที่อยู่ของชาวเม็กซิกันอเมริกัน ภาษาที่เขาได้ประสบมีอยู่สองแบบคือภาษาอังกฤษแบบเม็กซิกันที่เขาได้จากถิ่นที่อยู่และภาษาอังกฤษแบบมาตรฐานที่เขาได้จากโรงเรียน เช่นเดียวกับเด็กที่เรียนภาษาแม่โดยที่แม่พูดภาษาไทยด้วยสำเนียงแบบหนึ่ง ก็จะพยายามสร้างระบบของอันตรภาษาของตนขึ้นโดยมีเป้าหมายให้อันตรภาษาของตนนั้นมีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาแม่ที่ตนใช้ เมื่อเขาย้ายที่อยู่ใหม่ หรือพบกับสิ่งแวดล้อมทางภาษาใหม่ เช่นย้ายไปที่จังหวัดอื่น

หรือยังคงอยู่ที่เดิม แต่ไปโรงเรียน ภาษาเป้าหมายของเขาก็อาจจะเปลี่ยนแปลงไป

ข. ความคิดเห็นของคอรัเตอร์

คอรัเตอร์ (1971) ได้กล่าวถึงเหตุผลในการเรียกประโยคต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสร้าง
ขึ้นว่า ภาษาย่อยดังนี้*

"...The language of such a learner, or perhaps certain groupings of learner, is a special sort of dialect. This is based on two considerations: firstly...the spontaneous speech of the second language learner is a language and has a grammar. Secondly, since a number of sentences of that language are isomorphous with some of the sentences of his target language and have the same interrelation, then some, at least, of the rules needed to account for the learners' language will be the same as those required to account for the target language..."

ภาษาดังกล่าวมีไวยากรณ์รวมทั้งลักษณะของประโยคคล้ายกับประโยคในภาษาที่ต้องการเรียน รวมทั้งมีความหมายเหมือนกันด้วย ดังนั้น กฎเกณฑ์บางข้อที่จะใช้อธิบายภาษาย่อยดังกล่าวก็มีลักษณะเหมือนกับกฎเกณฑ์ในภาษาที่ต้องการเรียนดังภาพที่คอรัเตอร์ (1971) ได้แสดงไว้

ภาษาที่คอรัเตอร์ถือว่าเป็นภาษาย่อยเฉพาะตน ได้แก่ภาษาที่ใช้โดยผู้เรียนในการเรียนภาษาที่สื่อ หรือภาษาต่างประเทศ ภาษาของกวี ภาษาของเด็กที่มีความผิดปกติทางการพูด (Aphasia) รวมทั้งภาษาของเด็กที่กำลังเรียนรู้ภาษาแม่

* ผู้วิจัยมีความเห็นว่า คำพูดในภาษาต้นฉบับของคอรัเตอร์มีความชัดเจน จึงได้คัดลอกคำพูดของคอรัเตอร์มาเสนอ.

ภาษาย่อยเฉพาะตนนั้น คอร์เตอร์ได้ให้ข้อสังเกตว่ามีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากภาษาย่อยทั้งหลาย เพราะกฎที่ใช้อธิบายประโยคต่าง ๆ บางกฎไม่ใช่กฎของภาษาย่อยที่ใช้โดยกลุ่มคนในสังคมแต่เป็นกฎที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตน ด้วยเหตุดังกล่าวถึงมักจะพบว่าบางครั้งเราไม่อาจตีความประโยคในภาษาย่อยเฉพาะตนได้ชัดเจนหากไม่มีภูมิหลังหรือความรู้เกี่ยวกับผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ดังเช่นประโยคตัวอย่างที่คอร์เตอร์ให้ไว้จากบทกลอนของคัมมิงส์ (Cummings) "Anyone lived in a pretty how town" คอร์เตอร์ไม่อยากจะเรียกประโยคต่าง ๆ ในภาษาย่อยเฉพาะตนว่าผิดทั้งนี้เพราะการใช้ประโยคดังกล่าวมิได้เกิดจากความล้มเหลวในการใช้ภาษา แต่การที่อันตรายภาษาเป็นเช่นนั้นก็เนื่องมาจากสาเหตุที่ต่าง ๆ กัน เช่น ผู้ใช้ภาษาเจตนาให้เป็นเช่นนั้น ดังเช่นในกรณีของกรี หรือเพราะผู้ใช้ภาษายังไม่ทราบกฎ หรือผู้ใช้ภาษาทราบกฎ แต่กฎที่เขาสร้างขึ้นจากข้อมูลทางภาษาที่เขาจับพยางค์นั้นเป็นกฎที่ผิด ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่สิ่งที่มีอิทธิพลต่ออันตรายภาษา นอกจากเรื่องของภาษาแล้ว ยังมีเรื่องอื่นดังเช่นข้อคิดเห็นของเจมส์ (1980) ที่ได้เสนอแนะแนวโน้มของการศึกษาเปรียบเทียบ ซึ่งเจมส์เรียกว่ามหาคำสาส์ตร (Macrolinguistics) การศึกษาแนวดังกล่าวเมื่อเทียบกับจุลภาษาคำสาส์ตร (Microlinguistics) มิได้มุ่งที่จะสนใจเฉพาะตัวสำรับ หรือภาษาแต่เพียงอย่างเดียว แต่สนใจข้อกำหนดในการสื่อสารอันได้แก่ตัวแปรทางสังคม วัฒนธรรมและอื่น ๆ ด้วย คอร์เตอร์เองก็ได้กล่าวถึงอิทธิพลของตัวแปรดังกล่าวต่ออันตรายภาษาว่า (คอร์เตอร์ 1971 อ้างถึงใน ริชาร์ดส์ 1974 P. 163) "...กฎเกณฑ์ในภาษาย่อยเฉพาะตนนั้น แม้จะมีลักษณะพิเศษเฉพาะคน แต่ผู้ที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรม จุดมุ่งหมาย หรือรากฐานทางภาษาคำสาส์ตรที่คล้ายกัน จะมีกฎเกณฑ์ของภาษาย่อยเฉพาะตนที่คล้าย ๆ กัน..."

ลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งของภาษาย่อยเฉพาะตนก็คือ ประโยคบางประโยคในภาษาย่อยเฉพาะตนมีลักษณะสัมพันธ์กับประโยคในภาษาแม่ของผู้เรียน ปราภฏการณดังกล่าวนี้ คอร์เตอร์ (1971) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า แม้จะเป็นปราภฏการณที่ทุกคนยอมรับ แต่สำเหตุของปราภฏการณดังกล่าวยังเป็นที่ยกเถียงกันอยู่ คอร์เตอร์ (1971) เสนอแนะว่า

คำอธิบายสาเหตุของปรากฏการณ์ดังกล่าวมีอยู่สองประการ. ประการแรกปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดจากแทรกแซงของภาษาแม่ ประการที่สองปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดจากการตั้งข้อสมมุติฐานที่ผิด ข้อคิดเห็นดังกล่าวทำให้เห็นว่า ข้อมูลที่ผู้เรียนได้รับมีบทบาทต่อลักษณะของ อักษรภาษาด้วย เพราะบางครั้งการตั้งข้อสมมุติฐานที่ผิด อาจเกิดจากการได้รับข้อมูลที่ผิดก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้เรียนได้รับข้อมูลมากขึ้นไม่ว่าจากการสังเกตด้วยตนเอง หรือจากการบอกของครูผู้สอนภาษา ผู้เรียนก็จะปรับปรุงข้อสมมุติฐานของเธอให้มีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาที่เขาต้องการจะเรียนมากขึ้นทุกที

ลักษณะการตั้งกล่าวข้างต้นเป็นคำอธิบายว่าทำไมภาษาย่อยเฉพาะตนจึงมีลักษณะที่ไม่แน่นอน (Unstable) คอร์เตอร์ (1973 : 122) ได้กล่าวไว้ว่า "...ภาษาดังกล่าวจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตราบใดที่ผู้เรียนยังมีการเรียนรู้อยู่..." เหตุผลของการเปลี่ยนแปลงก็คล้ายกับที่กล่าวไว้ข้างต้น กล่าวคือ คอร์เตอร์ (1973) เล่นอแนะว่า เกิดจากการที่ผู้เรียนต้องการให้อักษรภาษาหรือภาษาย่อยเฉพาะตนนั้นมีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาของเจ้าของภาษามากที่สุด ความคิดเห็นดังกล่าวก็คล้ายกันกับความคิดเห็นของ เจมส์ที่ เล่นอว่า ผู้เรียนจะสร้างระบบของอักษรภาษาขึ้นเป็นชุด ๆ ระบบนี้จะมีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาที่ต้องการเรียนมากขึ้นทุกที อย่างไรก็ตามบางครั้ง อักษรภาษาอาจหยุดการเปลี่ยนแปลงได้ ซีลิงเกอร์ (1972 : 219-231) เรียกปรากฏการณ์ดังกล่าวว่า "การเกิดลักษณะคงตัว" (Fossilization) ซึ่งท่านได้อธิบายว่าลักษณะ (Feature) ใดก็ตามเมื่อเกิดการคงตัวแล้ว ผู้พูดหรือผู้ใช้ภาษาจะ เก็บลักษณะนั้นไว้ในอักษรภาษาของเขา ลักษณะนี้จะปรากฏออกมาทุกครั้งที่ในการใช้ภาษาของเขาไม่ว่าเขาจะมีอายุเท่าใดหรือผ่านการเรียนมานานเท่าใดแล้วก็ตาม ซีลิงเกอร์

ให้ตัวอย่างของการใช้เสียงวรรณยุกต์ในการพูดภาษาอังกฤษของคนไทย* ว่าเป็นลักษณะคงตัว

สาเหตุของการเกิดการคงตัวนั้น คอร์เดอร์ (1973) คิดว่าน่าจะเกิดจากการที่ ผู้ใช้ภาษาพบว่าสำรับที่เขาใช้อยู่นั้น สื่อความหมายได้ตามที่เขาต้องการ กล่าวคือเป็นที่เข้าใจ ของผู้รับฟังได้ดีพอสมควร จึงทำให้ผู้ใช้ภาษาไม่เกิดแรงบันดาลใจที่จะแก้ไขลักษณะดังกล่าว นอกจากนี้คอร์เดอร์ยังได้ให้ข้อสังเกตอีกว่า ลักษณะของภาษาที่มักจะเกิดการคงตัวมักจะได้แก่ ลักษณะของภาษาที่ไม่จำเป็นต่อการสื่อสาร (Redundant Feature) เช่นหน่วยที่เกิดกับคำกริยาเพื่อแสดงว่าประธานเป็นเอกพจน์บุรุษที่สามในภาษาอังกฤษ เป็นต้น

2.2.3.4 ข้อดีของการการศึกษาชั้นตรภาษา

~~*~~ จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาชั้นตรภาษาหรือแนวโน้มของการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่โต้ตอบมานั้น ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดดังกล่าวมีข้อดีดังสรุปได้ดังนี้

ก. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นจริง

ตามแนวความคิดอันเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดตามแนวโน้ม ทั้งคอร์เดอร์ (1971, 1974) และฮิลลิงเกอร์ (1972) ต่างก็มีความเห็นตรงกันว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้แก่

- 1) คำพูดในชั้นตรภาษา
- 2) คำพูดในภาษาแม่ของผู้เรียน
- 3) คำพูดของเจ้าของภาษา

เจมส์ก็ได้เสนอความคิดเห็นที่คล้าย ๆ กันนี้โดยท่านได้เสนอแนะว่า สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาชั้นตรภาษา คือ การศึกษาเปรียบเทียบและการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด

* ลักษณะของการใช้เสียงวรรณยุกต์ในการพูดภาษาอังกฤษของคนไทยได้มีผู้ศึกษาคือ แกนเดอร์ (Gandour 1979) แกนเดอร์ได้สรุปการใช้เสียงสูงต่ำของคนไทยในการพูดภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

คำพยางค์เดี่ยว	คำหลายพยางค์	
	ตำแหน่งที่ไม่ใช่ตำแหน่งท้าย	ตำแหน่งท้าย
พยางค์เป็น สำมัญ (กลางระดับ)	สำมัญ (กลางระดับ)	โท (สูงตก)
พยางค์ตาย ตริ (สูงระดับ)	ตริ (สูงระดับ)	เอก (ต่ำระดับ)

เมื่อพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ๒ ภาษาดังกล่าวข้างต้น จะพบว่าการศึกษา ๒ ภาษาระหว่างโดยอาศัยข้อมูลที่เป็นจริง กล่าวคือคำพูดใน ๒ ภาษานั้นไม่ใช่ข้อมูลที่ได้จากข้อสมมุติฐานตั้ง เช่นการศึกษาเปรียบเทียบ นอกจากนั้น การวิเคราะห์ในแนวใหม่นี้พิจารณาข้อผิดพลาดตามลักษณะการที่เป็นจริง กล่าวคือคำพูดใน ๒ ภาษานั้นไม่ใช่ข้อมูลที่ได้จากข้อสมมุติฐานตั้ง เช่นการศึกษาเปรียบเทียบ นอกจากนั้น การวิเคราะห์ในแนวใหม่นี้พิจารณาข้อผิดพลาดตามลักษณะการที่เป็นจริงในการเรียนรู้ภาษา กล่าวคือมิได้มีความเห็นว่าย่อผิดนั้นเป็นอันตรายต่อการเรียน ผู้เรียนและผู้สอนต้องเอาชนะ โดยการกำสัดให้หมดไป ตรงกันข้ามการวิเคราะห์ในแนวใหม่พิจารณาว่าข้อผิดพลาดเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงระบบของภาษาอีกภาษาหนึ่ง

ข. การวิเคราะห์แสดงจุดเด่นของ ๒ ภาษาดังกล่าว

นักภาษาศาสตร์มอง ๒ ภาษาดังกล่าวในลักษณะที่เป็นสถานะภาพ (Stage) ซึ่งมีลักษณะเด่นสามประการคือ ประการแรกเป็นภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อให้มีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาเป้าหมาย ประการที่สอง ๒ ภาษาดังกล่าวอาจไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง และ ๒ ภาษาดังกล่าวมีสถานะที่อยู่ระหว่างภาษาแม่กับภาษาเป้าหมาย

ลักษณะสำคัญทั้งสามประการนี้ช่วยให้ครูลองภาษาตระหนักว่าภาษาของผู้เรียนแต่ละคนมีได้ต่าง ๆ กัน ภาษานั้นอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปใกล้กับภาษาเป้าหมาย หรือเกิดลักษณะคงตัว หรือมีลักษณะที่เหมือนกับภาษาแม่ได้ด้วย

ค. การวิเคราะห์มีอำนาจในการอธิบายมากกว่า

เมื่อพิจารณาข้อมูลและวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ๒ ภาษาดังกล่าวจะพบว่าการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดใหม่หรือการศึกษา ๒ ภาษาดังกล่าว มีอำนาจในการอธิบายมากกว่าการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดแบบเดิม ซึ่งกระทำแต่เพียงการแจกแจงประเภทของข้อผิดพลาด ทั้งยังมีอำนาจในการอธิบายมากกว่าการศึกษาเปรียบเทียบซึ่งศึกษา เพื่อคาดคะเนปัญหาที่อาจเกิดจากความต่างของภาษาแม่กับภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ การศึกษา ๒ ภาษาดังกล่าวนอกจากจะแจกแจงประเภทของข้อผิดพลาดแล้ว ยังให้คำอธิบายสาเหตุของข้อผิดพลาดด้วย กล่าวคือเป็นการพยายามตอบคำถามที่ว่า ทำไม

ผู้เรียนจึงสร้างประโยชน์อย่างที่เขากำสั่งให้อยู่ คำตอบดังกล่าวมีประโยชน์ต่อการเรียน การสอนภาษาเป็นอย่างยิ่ง ดังที่คอรีเตอร์ (1971) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าความรู้หรือความ เข้าใจว่าภาษาในระหว่างเป็นอย่างไร ทักไม่ว่าสิ่งมีลักษณะเป็นเช่นนั้น จะสามารถช่วยให้ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษานำความรู้ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับการเรียน การสอนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2.4 แนวการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นการศึกษาชั้นตรภาษาหรือการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดตามแนวใหม่ เนื่องด้วยการศึกษาชั้นตรภาษามีประโยชน์กว้างขวางกว่าการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดเดิม หรือการ ศึกษาเปรียบเทียบดังได้กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตาม แม้ว่านักภาษาคำศัพท์บางท่าน เช่น บราวน์ (1980) หรือคอรีเตอร์ (1971) จะมีความเห็นว่าการศึกษาชั้นตรภาษาก็คือการ วิเคราะห์ข้อผิดพลาดซึ่งมีขั้นตอนใหม่ ๆ คือการมองหาข้อผิดพลาด การบรรยายข้อผิดพลาดและการอธิบาย สาเหตุของข้อผิดพลาด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษาชั้นตรภาษาจะต้องรวมการศึกษาเปรียบเทียบ เข้าไว้ด้วย การทำการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดตามขั้นตอนดังกล่าวแต่เพียงอย่างเดียวไม่อาจถือ ได้ว่าเป็นการศึกษาชั้นตรภาษา เพราะถ้าปราศจากการศึกษาเปรียบเทียบแล้ว การอธิบาย สาเหตุของข้อผิดพลาดอันเกิดจากการแทรกแซงของภาษาแม่ก็ไม่อาจกระทำได้นอกจากนั้น ผู้วิจัย มีความเห็นว่าการศึกษาเปรียบเทียบ เป็นสิ่งที่จะต้องกระทำก่อนการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด ฟิสิแอก (Fisiak 1981: 7) ได้เสนอแนะแนวใหม่ในการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดไว้ว่า ควรจะศึกษาเปรียบเทียบ ก่อนการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด เพราะการเปรียบเทียบนั้น จะช่วยทำนายปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ส่วน การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดจะเป็นขบวนการที่มาทีหลัง เพื่อพิสูจน์คำทำนายที่ได้จากการศึกษาเปรียบเทียบ รวมทั้งช่วยอธิบายลักษณะอื่น ๆ ที่ไม่ได้เกิดจากการทำนาย และขณะเดียวกันก็ช่วยอธิบายว่า ทำไมลักษณะของข้อผิดพลาดบางอย่างจึงไม่ตรงกับคำทำนาย นอกจากฟิสิแอกแล้ว ลีตา (1981 : 223) ก็เป็นอีกท่านหนึ่งซึ่งได้กล่าวไว้ว่า "...ในการศึกษาชั้นตรภาษา การศึกษาเปรียบเทียบเป็นสิ่งที่ ต้องกระทำก่อน เพื่อเป็นเครื่องกรองสำหรับการพิสูจน์ข้อสมมุติฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อภาษาของผู้เรียน..."

จากการอภิปรายข้างต้นผู้วิจัยขอเสนอขั้นตอนการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

2.2.4.1 การศึกษาเปรียบเทียบ (Contrastive Analysis)

ในขั้นแรกจะเป็นการเปรียบเทียบ ๗ ระบบเสียงหนักเบาในภาษาอังกฤษและภาษาไทยโดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) บรรยายระบบเสียงหนักเบาในภาษาอังกฤษและลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ของพยางค์ที่ลงเสียงหนักหรือไม่ลงเสียงหนักอย่างสังเขป * บรรยายระบบเสียงหนักเบาในภาษาไทย และลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ของพยางค์ที่ลงเสียงหนักหรือไม่ลงเสียงหนักอย่างสังเขปเช่นกัน
- 2) ทาบเทียบระบบเสียงหนักเบาในภาษาทั้งสองว่าต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไร และทาบเทียบลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ของพยางค์ที่ลงเสียงหนักในภาษาทั้งสองด้วยผลจากการทาบเทียบดังกล่าวจะช่วยให้ในการคาดคะเนปัญหาว่าผู้เรียนที่เป็นคนไทยจะประสบปัญหาอะไรบ้างในการออกเสียงคำภาษาอังกฤษ

2.2.4.2 การบรรยายอันตรกษา

หลังจากการศึกษาเปรียบเทียบจะเป็นการบรรยายอันตรกษาโดยมีลำดับดังนี้

- (ก) บรรยายสัทลักษณะของคำที่ใช้เป็นแบบทดสอบ ทั้งการลงเสียงหนักและอื่น ๆ โดยละเอียด
- (ข) วิเคราะห์แบบของการลงเสียงหนัก ซึ่งจะเป็นการบรรยายรูปแบบของการลงเสียงหนักทั้งหมดที่พบในอันตรกษา
- (ค) บรรยายลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ของพยางค์ที่ลงและไม่ลงเสียงหนัก โดยพิจารณาลักษณะของความดัง ความยาว ระดับเสียงสูงต่ำและคุณสมบัติของเสียงสระและเสียงพยัญชนะ
- (ง) สรุปผลว่าลักษณะของอันตรกษาเกิดจากการแทรกแซงของภาษาแม่หรือไม่อย่างไร

* การศึกษาครั้งนี้มิใช่การศึกษาในแนวการศึกษาเชิงทดลอง (Experimental Study) ดังนั้น ลักษณะร่วมทางสัทศาสตร์ดังกล่าวจะกล่าวถึงแต่เพียงสังเขปเท่านั้น